سەرۆك كۆمار: عێراق فاكتەرێكی ناوچەیی كاریگەرە بۆ پشتگیریكردنی ئیرادەی دیالۆگ و بەهاكانی لێكتێگەیشتن لەنێوان وڵاتاندا

سەرۆك كۆمار د.لەتیف جەمال رەشید ئەمڕۆ شەممە 24-2-2024 ئامادەی شەشەمین كۆنفرانسی دیالۆگی بەغداد بوو، كە پەیمانگای عێراق بۆ دیالۆگ لەژێر دروشمی (پەیوەندی هەرێمی-میحوەری عێراق) رێكیخستوە.

سەرۆك كۆمار لە كۆنفرانسەكەدا وتەیەكی پێشكەشكرد و دوپاتیكردەوە، چالاكی ناوەندەكانی توێژینەوە و دامەزراوە مەدەنییەكانی پەیوەست بە دیالۆگ و لێكتێگەیشتن، چالاكیی گرنگە، كە كاری حكومەتەكان بەرەوپێش دەبات بۆ پەرەپێدانی بەهاكانی پێكەوەژیان، هەروەها پشتیوانی دەكات لە پێشكەشكردنی بیرۆكە و تێڕوانینەكان بۆ بڕیاربەدەستان، ئەمەش یارمەتیدەرە بۆ دروستكردنی بڕیارەكان.

هەروەها ئاماژەی بەوەكرد، ئەو سیاسەتەی عێراق، كە لە دوای روخانی دیكتاتۆرییەت و لەلایەن حكومەتە جیاجیاكانەوە پەیڕەودەكرێت و پەرەپێدراوە، لەسەر بنەمایەكی بنەڕەتی داڕێژراوە و بریتییە لەوەی عێراق هەمیشە لایەنێكی چالاكە بۆ لێكتێگەیشتن و پێكەوەژیانی ناوچەیی.

سەرۆك كۆمار راشیگەیاند؛ عێراق كاری كردوە بەئەوەی نەبێتە خاڵی هێرشكردنەسەر هیچ لایەنێكی ناوچەیی، بەڵكو فاكتەرێكی ناوچەیی كاریگەرە لەپێناو هاریكاری بونیادنەر و پشتگیریكردنی ئیرادەی دیالۆگ و بەهاكانی لێكتێگەیشتن لەنێوان وڵاتە جیاوازەكاندا.

ئەمەش دەقی وتەكەی بەڕێز سەرۆك كۆمارە:

بەناوی خودای گەورە و میهرەبان

خوشكان و برایانی ئامادەبووی بەڕێز

سڵاوی خودای گەورەتان لێبێت

سڵاوتان لێبێت و دەستخۆشی لە هەوڵەكانتان دەكەم بۆ سازكردنی ئەم كۆنفرانسە، كە پەیوەندی بە پتەوكردنی بەهاكانی دیالۆگ و كاركردنی هاوبەشەوە هەیە لەپێناو دروستكردن و پەرەپێدانی ژینگەیەكی ناوچەیی و جیهانی پاڵپشت بە گفتوگۆ و لێكتێگەیشتنی باش لەنێوان وڵاتان.

رەنگە گرنگترین و باشترین لێكتێگەیشتن، ئەو لێكتێگەیشتنە بێت كە لەسەر بنەمای باوەڕێكی راستەقینە بە دیالۆگ و فرەچەشنی و جیاوازی بونیادنراوە، پاشان لێكتێگەیشتنەكە بەهێزتر دەبێت هەر كاتێك لەسەر بنەماكانی بەرژەوەندیی هاوبەش بێت و پاڵپشت بێت بە رێزگرتن لە سەربەخۆیی و سەروەریی وڵاتان و كۆمەڵگەكان.

چالاكی ناوەندەكانی توێژینەوە و دامەزراوە مەدەنییەكانی پەیوەست بە دیالۆگ و لێكتێگەیشتن، چالاكیی گرنگە، كە كاری حكومەتەكان بەرەوپێش دەبات بۆ پەرەپێدانی بەهاكانی پێكەوەژیان، هەروەها پشتیوانی دەكات لە پێشكەشكردنی بیرۆكە و تێڕوانینەكان بە بڕیاربەدەستان، ئەمەش یارمەتیدەرە بۆ دروستكردنی بڕیارەكان و هێنانەئارای كەشێكی گونجاو بۆ لێكتێگەیشتنی باش و پێكەوەژیان.

لای هەموان ئاشكرایە، ئەو سیاسەتەی عێراق، كە لە دوای روخانی دیكتاتۆرییەت و لەلایەن حكومەتە جیاجیاكانەوە پەیڕەودەكرێت و پەرەیپێدراوە، لەسەر بنەمایەكی بنەڕەتی داڕێژراوە و بریتییە لەوەی عێراق هەمیشە لایەنێكی چالاكە بۆ لێكتێگەیشتن و پێكەوەژیانی ناوچەیی و یارمەتیدەرە بۆ دروستكردنی ژینگەیەكی پاڵپشت بە دیالۆگ و رێزگرتن لە فرەچەشنی و جیاوازییەكان. هەربۆیە عێراق كاری كردوە بۆئەوەی نەبێتە خاڵی هێرشكردنەسەر هیچ لایەنێكی ناوچەیی، بەڵكو فاكتەرێكی ناوچەیی كاریگەرە لەپێناو هاریكاری بونیادنەر و پشتگیریكردنی ئیرادەی دیالۆگ و بەهاكانی لێكتێگەیشتن لەنێوان وڵاتە جیاوازەكاندا.

بە پشت بەستن بەو بنەما گشتیانەی حكومەتەكانی عێراق پەیڕەویانكردووە، دەتوانین هەوڵ و رۆڵی عێراق لە دروستكردنی كەشێكی گونجاو و پاڵپشت بە گفتوگۆ لەنێوان هەردوو وڵاتی دراوسێ، شانشینی عەرەبی سعودیە و كۆماری ئیسلامی ئێران پشتڕاستبكەینەوە. لەڕاستیشدا هەوڵەكانمان بێبە ئەنجام دەبون ئەگەر ئیرادە و هاریكاری بونیادنەرانەی حكومەتەكانی هەردوو وڵاتی دراوسێ نەبوایە.

پێدەچێت ئەمڕۆ ناوچەکەمان پێویستییەکی زۆری بە بەهێزکردنی پرەنسیپەکانی دیالۆگی بونیادنەر و بەرهەمدار هەبێت.

بەرژەوەندیی گەلان و وڵاتان لە پەرەپێدانی رێساکانی لێکتێگەیشتن و چەسپاندنی پرەنسیپەکانی دیالۆگ و روانینێکی بەرپرسیارانەیە بەرەو داهاتوو.

بەرژەوەندیی ناوچەکەمان لەوەدایە، کە هەموومان هاریکاریی یەکتربکەین لەپێناو هێنانەئارای ژینگەیەکی گەشەسەندو و هاریکار و یەکگرتوو.

لە دەیەکانی رابردودا، کات زۆر بەفیڕۆدراو لەو ماوەیەدا سامان و دەرفەتی زۆر بەهەدەر دران، کە دەکرا ناوچەکە بەرەو پێشەوەببەن و هاوبەشی بەهێزتر بکەن و هاریکاری بچەسپێنن.

کەشوهەوای جەنگ و توندوتیژی و تیرۆر لەم دەیان ساڵەدا، هۆکارێکی سەرەکی بوو بۆ بەفیڕۆدانی ئەو سەرچاوە مرۆیی و ئابورییانە و پێموایە هەموومان لە ناوچەکەدا درکمان پێکردووە یاخود پێویستە درک بەوە بکەین، کە ئاشتی و لێکتێگەیشتنی نێوان وڵاتان تاکە رێگایە بۆ دروستکردنی ناوچەیەکی ئارام و سەقامگیر و پێشکەوتوو.

لەم چوارچێوەیەدا دوپاتیدەکەینەوە، کە سەقامگیری لەم ناوچەیەدا بەبێ کۆتاییهێنانی تەواوەتی بە نەهامەتی گەلی فەلەستینی و بەدەستهێنانەوەی مافی رەوای دەوڵەت و خاکی نیشتمانی، بەدی نایەت.

ئێستا کۆمەڵگەی نێودەوڵەتی زیاتر لە جاران درک بەمە دەکات، چونکە بەدواداچوون بە نەهامەتیی فەلەستینییەکان و ئەو تاوانانە دەکات، کە بەرامبەریان ئەنجامدەدرێن. بەرپرسیارێتیی کۆمەڵگەی نێودەوڵەتییە، کە بە ئیرادەیەکی راستەقینە و کاریگەرەوە کاربکات بۆ کۆتاییهێنان بەو نەهامەتیانە و راگرتنی ئەو تاوانە قێزەونانەی، لە دژی گەلی فەلەستین ئەنجامدەدرێن.

خوشکان و برایان بەهیوای سەرکەوتن بۆ کۆنفرانسەکەتان و بۆ ئەو هەوڵە دڵسۆزانەی دەدرێن بۆ بەدیهێنانی دیالۆگێکی ناوچەیی دڵسۆز و بەرهەمدار.

دوبارە سڵاوی خودای گەورەتان لێبێت.